

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

D1

azonosítószámú

JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI
DOKTORI ISKOLA

ÖNÉRTÉKELÉS

2015 – 2020

Jóváhagyta: a PPKE Állam- és Jogtudományi Doktori és Habilitációs Tanácsa 2020. február 12-én.
2020/1. sz. határozatával

Dr. Bándi Gyula
a doktori iskola vezetője

Tartalomjegyzék

I. Önértékelés	2
I.1 Általános, szervezeti és minőségbiztosítási jellemzők.....	2
I.2 A doktori iskola képzési programja	9
I.3 Erőforrások.....	12
I.4 Tanulás, tanítás és kutatási/művészeti tevékenységek	15
I.5 A doktoranduszok tudományos/művészeti és munkaerőpiaci teljesítménye.....	18
II. Mellékletek.....	19
II.1 melléklet: A doktori iskola törzstagjainak rektor által hitelesített listája	19
II.3.1 melléklet: Külföldi részképzések és ösztöndíjak.....	20
II.3.2 melléklet: Idegen nyelvű kurzusok (csak magyar nyelvű képzés esetén).....	20
II.3.3 melléklet: Vendégoktatók	20
II.4 melléklet: Fokozatszerzés statisztikai bemutatása.....	21

I. Önértékelés

I.1 Általános, szervezeti és minőségbiztosítási jellemzők

I.1.1 A doktori iskola adatai

A doktori iskolát működtető egyetem(ek) neve	Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Doktori iskola neve	Jog- és Államtudományi Doktori Iskola
Doktori iskola címe	1088 Budapest, Szentkirályi u. 28.
Doktori iskola létesítésének éve	2000
Doktori képzés kezdetének éve	2000
Doktori képzés helye(i)	1088 Budapest, Szentkirályi u. 28.
Doktori iskola vezetője	Dr. Bándi Gyula DSc.
Kapcsolattartó személy(ek) neve, beosztása, e-mail-címe, telefonszáma	dr. Tattay Szilárd egyetemi docens tattay.szilard@jak.ppke.hu Szalainé Szikszai Krisztina ügyintéző szikszai.krisztina@jak.ppke.hu
Doktori képzés nyelve(i)	magyar
Doktori iskola tudományterületi besorolása	társadalomtudományok
Doktori iskola tudományága(i)	állam- és jogtudományok
ezen belül: kutatási/művészeti terület	--
Doktori program(ok) megnevezése	--
Kiadott doktori fokozat elnevezése (DLA és/vagy PhD)	PhD

I.1.2 A doktori iskola profilja, vezetése, működése és versenyképessége

(Milyen intézményben, milyen vezetéssel, létszámmal, mióta, milyen szintű autonómiával működik a doktori iskola? Mi a rövid története? Melyek a doktori iskola sajátosságai, fő erősségei? Helyezze el a magyarországi és nemzetközi doktori iskolák palettáján: miben nyújt többet, jobbat vagy mást, mint a többi, hasonló profilú doktori iskola, különös tekintettel a nemzetközi versenyképességre?)

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán (JÁK) az állam- és jogtudományok tudományágban működő doktori iskola (DI) akkor kezdte meg működését, amikor a JÁK megalakulása nyomán az első végzett évfolyam jelentkezett doktori képzésre, tehát 2000-ben. A létrehozás a karalapítás szükségszerű következménye volt, hiszen ezzel válhatott teljessé a képzési rendszer. Aligha minősül komoly jogászképzési fakultásnak egy olyan intézmény, amely nem tudja a képzés folytatásának lehetőségét megadni a tudomány iránt érdeklődőknek. Az első fokozatszerzésre 2003-ban került sor, azóta 72 fokozatszerzésről számolhatunk be, 2003 és a 2014-es akkreditáció között 41 fokozatszerzés történt (ebből 4 honosítás), míg azóta 2019. október végéig 31 doktori fokozatszerzésre került sor, tehát jól érzékelhető az eredményesség fokozódása: az első 11 év és az utóbbi 5 esztendő fokozatszerzéseinek száma közötti arány – a honosításokat nem számítva – 53-47 %, mely tény önmagáért beszél.

A doktori képzés elismertségét jól példázza, amikor – akkreditációs okokból – a Károli Gáspár Református Egyetem ÁJK az átmenetileg nem üzemelő doktori iskolájának hallgatói számára nyújtottunk potenciális „menekülési útvonalat”, amelyre később szerencsére már nem volt szükség. A DI képzése világosan folytatta a jogi doktori iskolák hagyományait, egészen az új rendszerű doktori képzés 2016-os megindulásáig, ami lehetőséget adott arra, hogy alapvetően korszerűsítsük, ezáltal megerősítsük a DI képzési rendjét. Ugyancsak az évek során – ugyan a képzésben nem, de a szervezetrendszerben annál inkább – megjelenő változás, hogy a habilitációs eljárások is a tudományági doktori tanácshoz lettek becsatornázva. Így jött létre az Állam- és Jogtudományi Doktori és Habilitációs Tanács, ami lehetőséget ad a hosszabb távú, tudatos oktatói fejlődés jobb kibontakozásához is.

A DI szervesen kapcsolódik az Egyetem doktori iskolai hálózatához – amelynek legfőbb testülete az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács (EDHT), a DI vezetését érintő személyi ügyekben (vezető, esetleges helyettese, a tudományági doktori és habilitációs tanács elnöke) pedig a rektor rendelkezik hatáskörrel. A doktori képzés egyetemi szabályzatának elfogadása az Egyetemi Tanács hatásköre. A kari vezetésnek a Doktori Iskola vezető testületére (DIT) is hatásköre van, az Állam- és Jogtudományi Doktori és Habilitációs Tanács (ÁJDHT) elnökön kívüli további tagjait a dékán nevezi ki, a Kari Tanács meghallgatását követően. A DI költségvetését is a Kari Tanács állapítja meg, meghallgatva a DI vezetőjének véleményét.

A DI vezetője – aki az eddigi jól bevált gyakorlat szerint egyben az Állam- és Jogtudományi Doktori és Habilitációs Tanács elnöke is – mellett a DI működésében közreműködik egy oktatói koordinátor (aki vezető oktató), illetve egy adminisztrátor. Egyik munkatárs sem teljes állásban foglalkoztatott, a DI jelen keretei ezt nem igénylik.

A döntési hatásköröket az Egyetem doktori szabályzata és a DI Működési Szabályzata tartalmazza, a DI vezetőjének előterjesztése nyomán az ÁJDHT az első döntési fórum (esetenként az egyetlen, pl. témaváltás vagy témavezető változtatás stb. ügyében), míg a fokozatszerzési eljárás alapvető döntéseiben az EDHT a végső döntési fórum. Mindez a hatályos jogi és belső szabályzati rendnek megfelel.

A 2014-es akkreditáció során az erősségek között említettek közül valójában mindent megismételhetünk, annak illusztrálására, hogy a doktori iskola magas szintű tudományos képzést ad, sokoldalú képzési tematikával. A sok tanóra mellett hangsúlyos a diverzifikált egyéni kutatás is. A témavezetők aktívan tartják a kapcsolatot a doktoranduszokkal. A megszerzett fokozatok jellemzően a legmagasabb minősítésűek, ami döntően a magas szintű képzésnek tudható be. Kiváló infrastruktúra áll rendelkezésre: önálló könyvtár, külön doktorandusz képzési terem, önálló doktori titkársági szoba, rendszeres könyvbeszerzési keret. Az Egyetem és a Kar vezetése nagymértékben segíti és ösztönzi a doktori kutatásokat, valamint a doktoranduszok hazai és nemzetközi tudományos szereplését. A képzés vonzerejében szerepet játszhat a különböző, de egyaránt fontos szerepet betöltő ún. közjogi méltóságok (volt vagy jelenlegi alkotmánybírók, alapjogi biztoshelyettesek, legfőbb ügyész helyettes, bírósági vezetők stb.) részvétele a témavezetésben, melynek révén a szintetizált gyakorlati eredmények elsőkézből jelenhetnek meg a képzésben. Fontosnak értékeltük és értékeljük a képzés színvonalának erősségét, valamint az aktív és személyes témavezetői munkát, amit a jelentkezők érzékelnéi és értékelni látszanak. Az is elmondható, hogy a doktori iskola számos nemzetközi szakmai kapcsolattal rendelkezik.

A fentiek változatlanok maradtak, bár mindenképpen említést érdemel, hogy a DI kapcsolatrendszere szorosan összefügg a Kar kapcsolatrendszerével és infrastrukturális állapotával, ami a nemzetközi kapcsolatokra is kiterjed. Az infrastrukturális, kutatást segítő alapokra kiváló példát jelent a Kar honlapján felsorolt, számtalan, közvetlenül hozzáférhető és egyre bővülő körű adatbázis, amelynek révén a kutatás jelentős segítséget kap. Előrelépést jelent e téren pl. az Erekly István Közjogi Kutatóközpont gyakorlata. A Kutatóközpont egyik közvetlen célja a doktoranduszok és volt doktoranduszok szervezett bevonása a kutatásokba. A tapasztalatok azt mutatják, hogy még a levelező munkarendben tanuló – tehát a tanulmányok mellett napi joggyakorlatot végző – hallgatók is szívesen bekapcsolódnak nagyobb kutatási projektekbe (a saját kutatásaik folytatása mellett). A Kutatóközpont elvárása az, hogy a (belső szabályaik szerint) párhuzamosan folyó „nagyobb” (több kutató közreműködésével folyó) vagy „kisebb” (csak néhány kutató közreműködésével folyó) projektekbe (egyidőben egyetlen nagyobb és legfeljebb két vagy három kisebb projekt folyik) minden érintett doktorandusz aktívan bekapcsolódjon. Ez a gyakorlat egyrészt hozzásegíti a doktoranduszt saját kapcsolatrendszerének fejlesztéséhez, másrészt megismerteti az eltérő kutatási módszertanokkal. Hasonló elvek alapján, csak kisebb léptékben folyik a munka a Versenyjogi Kutatóközpontban is.

A DI sajátosságai egyértelműen a Kar sajátosságaihoz igazodnak, mindazokhoz, amelyek az elmúlt 25 évben alakultak ki. Ezek között kiemelkedő helyen állnak az etikai alapok – benne a keresztény erkölcs, a jogászai etika kérdései, illetve ehhez kapcsolódóan a sajátos kánonjogi ismeretek vagy a holokauszt erkölcsi kérdései –, a jogelméleti és gazdaságtudományi alapoás, a gazdasági/társadalmi élet mindennapi gyakorlatához kötődő tárgyak kutatása és oktatása – versenyjog, fenntartható fejlődés és környezetjog, sportjog, de nevesíthetjük az összehasonlító jogi ismeretek egyre szélesebbé nyíló tárházát is. Mindezek más jogászképzésekben csupán az utóbbi években mutatkoztak meg, vagy még egyáltalában nem jelennek meg, nem is beszélve emellett a számtalan kötelezően és szabadon választható tárgyról, ahol az előbbieket jelenítik meg különösen a képzési sajátosságokat (pl. jogi retorika, joggazdaságtan, környezetgazdaságtan, bioetika, médiaszabályozás, orvosi jog stb.), az utóbbiak pedig az ezen belüli változatosságot. Tekintettel arra, hogy a doktori képzésben a hallgatók túlnyomó része saját osztatlan mesterképzésünkből kerül ki, ezek az alapok visszatükröződnek a DI oktatásában és a témaválasztásokban is.

A doktori képzés versenyképességének alapja tehát a jogászképzés versenyképessége, amely vezető szerepet biztosít a PPKE számára e téren (ezt az utóbbi évek felvételi adatai is tanúsítják). A nemzetközi versenyképesség itt kevésbé kerülhet szóba (a nemzetközi kapcsolatok széles skálája ellenére), ami abból a tényből fakad, hogy a jogászképzés számos korszerű eleme mellett mégis a felsőoktatás más területeihez képest sokkal inkább nemzeti sajátosságokat hordoz, tehát más nemzeti jogrendszerhez kötődő jogászképzésben végzett hallgatók számára nem jelent reális alternatívát. Természetesen lehetnek és vannak kivételek, de éppen ez az általános minőség az oka annak, hogy viszonylag ritkán fordul elő az, hogy más országok jelöltjeinek érdeklődése felénk fordulna. Ez az oka annak is, hogy nem tartottuk indokoltnak, és ma sem tartjuk az idegen nyelvű doktori képzés kialakítását, mert – legalábbis ma még – ez szükségtelenné mutatkozik. Eseti (évi egy-két érdeklődő levél) érdeklődésre nem alapozhatunk jelentős erőforrásigényű programokat. Nem a doktori képzés része, de onnan is toboroz tagokat az immár harmadik alkalommal megrendezett nemzetközi nyári egyetem, amelynek témaválasztása igazodik a Kar sajátosságaihoz.

I.1.3 Az önértékelési jelentés elkészítésének folyamata

(Kik, milyen folyamat keretében, milyen munkamegosztásban, milyen lépéseken keresztül végezték el az önértékelést és állították össze az önértékelési jelentést?)

Az önértékelési jelentés összeállításához körkérdezt intéztünk az ÁJDHT tagjaihoz, a törzstagokhoz és a doktori képzésben résztvevő oktatókhoz, majd a DI vezetője két munkatársával együtt állította össze az önértékelési jelentést, amelynek tervezetét a szöveg véglegesítése előtt ismételtén megküldte az ÁJDHT-nak további kommentálásra. Az önértékelés készítése során a doktori iskola szorosán együttműködött a doktori iskolai akkreditációt előkészítő egyetemi minőségbiztosítási munkacsoporttal, valamint a Minőségbiztosítási és Jogi Osztállyal. A doktori iskolák akkreditációs felkészülésére az említett akkreditációs munkacsoport ütemtervet készített, és folyamatosan nyomon követte az önértékelési folyamatot, és az Egyetemi Minőségbiztosítási Bizottság üléseinek napirendjén is szerepelt az önértékelési folyamat támogatása, a bizottság tagjai az önértékelés DI általi véglegesítése előtt észrevételeket tehetek a tervezettel kapcsolatban. A doktoranduszok képviselője az ÁJDHT tagjaként szintén részt vesz az önértékelés készítésének és véglegesítésének folyamatában. Az önértékelést az elnök előterjesztése alapján az ÁJDHT véglegesíti.

I.1.4 A doktori iskola előző akkreditációs eljárása során megfogalmazott ajánlások alapján tett intézkedések bemutatása és értékelése

(A bemutatás kitérhet a megelőző intézményakkreditációs eljárás ajánlásain alapuló, a doktori iskolát is érintő esetleges intézkedésekre is.)

A 2014. évi akkreditációs határozat nem említett lényegi problémákat, alapvetően pozitív hangvételű volt, így kifejezett ajánlásokat sem fogalmazott meg, hacsak a jelölti publikációs tevékenység erősítését nem tekintjük ilyennek. E tekintetben valóban igyekszünk az eddigiéknél fokozottabb elvárásokat támasztani a hallgatókkal szemben – igaz, erre nézve nincs megbízható mérce.

I.1.5 A doktori iskolát érintő környezeti és társadalmi változások

(Melyek az intézménytől független nehézségek, amelyeket a doktori iskola nem tud befolyásolni, de figyelembe kell vennie (fenntartóváltás, hallgatói létszámok változása, a szakmai terület nemzetközi trendjei, stb.)? Milyen külső és belső korlátok állnak fenn, és mit tesz a doktori iskola a nehézségek és korlátok hatásának mérséklésére? Hogyan hatott az új (2016 szeptemberétől alkalmazandó) doktori képzési modellre való áttérés a jelentkezők számára és a fokozatszerzésre való felkészülésükre?)

Mit jelentenek a nemzetközi kutatási jogi környezetből és az interdiszciplinaritás új nemzetközi követelményeiből fakadó új nézőpontok és kihívások? Miként képes választ adni a csapatmunka és az egyéni hallgatói értékelés problémáira? Miként adaptálódik az Európai Kutatási Térség követelményeihez?)

A doktori képzésben általában, különösen a jog- és államtudományi doktori képzésben kevésbé jelent kifizetési lehetőséget az egyetemi, kutatóhelyi elhelyezkedés, nem lévén egyszerűen olyan számú kutatói vagy oktatói álláshely. Ez azt is jelenti, hogy a hallgatók túlnyomó része egyéni érdeklődésből, illetve más munkahelyeken való előrehaladása miatt csatlakozik a képzéshez, és nem pedig azért, hogy élethivatásszerűen foglalkozzon tudományos kutatással a

jövőben. Ezen a DI semmilyen módon nem képes változtatni, holott ez a világos tendencia vezet oda, hogy a felvett hallgatók közül viszonylag sokan vagy csak hosszabb idő elteltével, vagy egyáltalában nem fejezik be doktori tanulmányaikat, nem jutnak el a fokozatszerzésig. 2016 és 2019 között 50 fő iratkozott be levelező tagozatra, melyből 15 fő hallgatói jogviszonyát már törölni kényszerültünk. Ugyanebben az időszakban a nappali tagozaton összesen 18 fő iratkozott be a doktori képzésre, akik közül 2021-ig várhatóan csak 3-4 fő fog fokozatot szerezni. Ugyanakkor ezt nem tekinthetjük pusztán negatív jelenségnek, mert amíg a doktori képzés részesei voltak, számos olyan ismeretet szereztek, amelyeket fokozatszerzés nélkül is lehet hasznosítani. Ez utóbbi körülményt külön is hangsúlyozni kívánjuk. Társadalomtudományi, és különösen jogtudományi területen a doktori folyamat megakadása a fokozatszerzés előtt semmiképpen nem tekinthető elpazarolt időnek vagy erőforrásnak. Az abszolutórium megszerzése önmagában is olyan ismereteket feltételez, amelyek a gyakorlati jogi munka során közvetlenül hasznosíthatók. Ugyanez – nyilván korlátozottabban – igaz az abszolutórium előtt félbehagyott doktori tanulmányokra is. Szükségesnek tartjuk ezért a fokozatszerzés nélkül félbeszakadt tanulmányok hátrányos következményeinek újragondolását.

A 2016-os képzési változások számunkra összességében kielégítően alakultak, legalábbis ami a képzési struktúrát illeti. Éppen ekkor éreztük indokoltnak az eddigi képzési modellt, szerkezet megújítását, ami így nagyobb lendületet kapott. Látható volt, hogy az alapképzés struktúrájának eddigi, kissé mechanikus követése nem tartható, a jogtudományi ágak hagyományos rendszerének megtartása mellett szükséges a nagyobb rugalmasság, szélesebb körű választási lehetőséget kell biztosítani, és mindezt a komplex vizsga előtti időszakra koncentráltan. A fokozatszerzésre jelentkezők száma azonban némileg csökkent, különösen a korlátozott számú ösztöndíjas (nappali) képzés okán. Segítségét jelent, hogy a keretszámok egyetemi szinten jelennek meg elsőként, így szükség esetén mód van az átcsoportosításra (2018-ban így adtunk át egy ösztöndíjas helyet, amit lényegében 2019-ben visszakaptunk azzal, hogy egy főt átcsoportosíthattak a jogi területre). A később említett IFT megállapítása a jogi képzési területre nézve is igaz: „az elmúlt években a gazdaságtudományi felsőoktatás területén bevezetésre került az új finanszírozási modell, amelynek legfontosabb eleme, hogy magyar állami ösztöndíjat csak a jelentkezők kis része kap” – ennek következményeire fentebb utaltunk.

Az EKT-ra irányuló reformprogram területei közül számunkra a fenti okokból adódóan a kutatási rendszerek hatékonyságának biztosítása jelenti az igazi kihívást, a tudományos ismeretek áramlásának és transzferjének optimalizálása kérdésével karöltve. Ezekben a Kar révén elérhető dokumentációs források kiváló alapokat biztosítanak, a hatékonyság pedig eleve célként jelent meg. A nemek közti egyenlőség is jól érzékelhető, a 2016 és 2019 közötti időszakban a fokozatot szerzettek 58 %-a, a doktorandusz hallgatók 61 %-a nő. A végzésekben tapasztalható minimális lemaradás jól láthatóan nem a képzésen belüli okokra, hanem sokkal inkább általános társadalmi okokra vezethető vissza.

A munkaerőpiac kérdése sajátos formában jelenik meg a képzésben, hiszen a hallgatók jelentős többsége levelezős, így munka mellett valósítja meg elképzeléseit, sőt a nappali tagozatos hallgatók számára sem kizárt a munkavégzés, és élnek is vele. A hagyományos jogász hivatásrendek erőteljesen megjelennek az oktatói karban, segítve ezzel a későbbi elhelyezkedést is.

Végezetül minden alkalmat felhasználunk arra, hogy hangsúlyozzuk, mennyire életidegen az állam- és jogtudományi doktori képzés területén a négyéves fokozatszerzési periódus, ami – reményeink szerint ott valóban – legfeljebb csak a nappali tagozatos képzések esetén tartható. Minden más esetben az ilyen szükségtelennek mondható változás ellenjavalt, hiszen a mi tapasztalataink egyértelműen azt mutatják, hogy a doktoranduszok ennél jellemzően hosszabb távon érik el a fokozatot. Az pedig még komolyabb érv, hogy esetünkben az anyaggyűjtés is terjedelmesebb, nagyobb idő- és munkaigényű, mint általában, hiszen a jogirodalom minél teljesebb feldolgozását a védésre kerülő hallgatóktól elvárják.

Mutassa be az alábbi szempontok teljesülését:

I.1.6 A doktori iskola a külső és belső érdekeltek bevonásával kidolgozott, hivatalosan elfogadott, rendszeresen felülvizsgált minőségbiztosítási alrendszerrel rendelkezik az intézmény minőségbiztosítási rendszerén belül, ahhoz szervesen illeszkedve.

(Kik és milyen eljárásban dolgozzák ki és vizsgálják felül a doktori iskolára kiterjedő minőségbiztosítási rendszert? Egységes intézményi rendszer esetében miként vesz ebben részt a doktori iskola? Szerepel-e, ill. mekkora súllyal szerepel benne a tagok önértékelése és a hallgatói értékelések? Hogyan vonja be a doktori iskola a különböző érdekelteket a minőségbiztosítási rendszere kialakításába és továbbfejlesztésébe? Melyek a doktori iskola minőségirányításával kapcsolatos legfőbb alapelvek? Mennyire képes a minőségirányítási rendszer a doktori képzésekhez kapcsolódó kutatásokban a kutatók kutatómódszertani és minőségre vonatkozó célkitűzéseit segíteni?)

A doktori akkreditációra történő felkészülést koordináló egyetemi munkacsoportban a doktori iskolák követelményrendszerének megújítása érdekében a PPKE doktori iskolái közösen úgy döntöttek, hogy egységes minőségbiztosítási rendszert állítanak fel, amely ez 2019 őszén került kidolgozásra és elfogadásra. Ennek keretében módosultak a doktori iskola alapidokumentumai az alábbiak szerint.

A **PPKE Minőségbiztosítási Szabályzata** a doktori iskolák minőségbiztosításával kapcsolatosan a következők szerint rendelkezik.

(<https://ppke.hu/uploads/articles/34/file/Min%C5%91s%C3%A9gbiztos%C3%ADt%C3%A1si%20Szab%C3%A1lyzat.pdf>)

2. § (3) A doktori képzés és fokozatszerzés sajátos jellegére tekintettel annak egyedi minőségbiztosítási szabályozását részletesen a jelen szabályzat által meghatározott keretek között az egyetemi doktori szabályzat rendezi.

A fenti szabályzat jelenleg hatályos változatát az **Egyetemi Tanács 68/2019. (XI.28.) sz. határozatával** fogadta el. Ennek megfelelően az Egyetemi Doktori Szabályzat a doktori iskolák minőségbiztosítását a következők szerint szabályozza.

(<https://ppke.hu/uploads/articles/34/file/Egyetemi%20Doktori%20Szab%C3%A1lyzat.pdf>)

VII. Fejezet

Minőségbiztosítás

24. § (1) A Pázmány Péter Katolikus Egyetem önértékelésen alapuló minőségbiztosítási rendszert működtet. A doktori képzések minőségbiztosítási rendszerének kialakítása során különösen az alábbi elvek kerültek figyelembe vételre:

- a) szakmai kontroll elve;
- b) nyilvánosság elve;
- c) visszacsatolás elve;
- d) egyéni felelősség elve;
- e) dokumentálás elve;
- f) hatékonyság elve;
- g) gyakorlati alkalmazhatóság elve.

(2) A minőségbiztosítási rendszer kiterjed a doktori képzés teljes vertikumára, a képzések struktúrájának kialakításától, a képzés meghirdetésén és a felvételi eljáráson át, a képzés megszervezésére és lebonyolítására is kiterjedően, egészen a fokozatszerzést követő pályakövetésig.

(3) A doktori képzés és fokozatszerzés minőségbiztosítása elveinek és módszereinek kialakításáról – a Tudományterületi/Tudományági Doktori és Habilitációs Tanács véleményére figyelemmel – az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács gondoskodik, figyelemmel az Egyetem Minőségbiztosítási Szabályzatára.

(4) A doktori képzés és fokozatszerzés minőségbiztosításáért az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács elnöke felel.

(5) A Doktori Iskolák tevékenységüket – a rendszeresen felülvizsgálta – minőségbiztosítási terv figyelembe vételével végzik, amelynek összhangban kell állnia az Egyetem minőségpolitikájával.

(6) A doktori témahirdetések megalapozottságát, illetve a doktori képzés, illetve eljárás résztvevőinek – különösen a komplexvizsga-, felvételi-, illetve bírálóbizottsági tagoknak – a megfelelőségét a Tudományterületi/Tudományági Doktori és Habilitációs Tanács vizsgálja, amely tanévente utólag megvitatja az egyes doktori iskolák vezetői által készített jelentést.

(7) A doktori iskola minőségbiztosításáért a doktori iskola vezetője felel, aki a doktori iskola minőségbiztosítása körében:

- a) rendszeresen felülvizsgálja, értékeli az oktatási programokat, és szükség esetén javaslatot tesz azok módosítására;
- b) folyamatosan figyelemmel kíséri a doktori iskola oktatói állományának összetételét, szakmai megfelelőségét, illetve a megfelelő oktatói – különösen törzstagi – utánpótlás rendelkezésre állását, és indokolt esetben – intézkedési terv kidolgozása mellett – beavatkozást kezdeményez;
- c) figyelemmel kíséri a tanulmányi nyilvántartási rendszer megfelelőségét és megfelelő működését, illetve részt vesz a hallgatói panaszkezelés hatékony megszervezésében;
- d) kidolgozza a doktori iskola tudományos rendezvénynaptárát, annak érdekében, hogy a doktoranduszok a nyilvánosság előtt bemutathassák és megvitathassák tudományos eredményeiket, és a doktori iskola rendelkezésére bocsátott forrásokat is figyelembe véve, a doktori iskola adminisztrációját ellátó szervezeti egység bevonásával közreműködik annak végrehajtásában;
- e) évente értékeli a doktori képzés működését és tapasztalatait, a statisztikai adatok elemzésén túl, a doktoranduszok, valamint fokozatot szerettek véleményének kérdőíves lekérdezésére is kiterjedően;
- f) a doktori iskola működésére és a doktori képzésre vonatkozó szakmai követelmények meghatározása során, és az intézményi jó gyakorlatok átvétele érdekében együttműködik a doktori képzést folytató más

- doktori iskolákkal, az Országos Doktori Tanáccsal, a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottsággal, továbbá a Doktoranduszok Országos Szövetségével, illetve szükség szerint más szakmai szervezetekkel;
- g) az éves értékelő jelentés, illetve a Tudományterületi/Tudományági Doktori és Habilitációs Tanács ez alapján megfogalmazott esetleges javaslatai alapján intézkedési tervet dolgoz ki a doktori iskola szervezetét, illetve működését érintő esetleges változtatásokra, és gondoskodik annak megvalósításáról;
- h) rendszeresen figyelemmel kíséri, felülvizsgálja, és folyamatosan tökéletesíti a tanulás támogatására szolgáló szolgáltatások minőségét;
- i) biztosítja a doktori képzés és fokozatszerzés megfelelő nyilvánosságát, és ennek körében biztosítja, hogy a képzés programokról naprakész és objektív, mennyiségi és minőségi adatok és információk legyenek közzétéve.

(8) A doktoranduszok teljesítményének értékelése előzetesen közzétett, szakszerű és következetesen, egységesen alkalmazott kritériumok, szabályok és eljárások szerint történik.

Az Egyetemi Doktori Szabályzat hatályos változatát az Egyetemi Tanács 67/2019. (XI. 28.) sz. határozatával fogadta el, amely 2019. november 29-től hatályos.

Mind a külső mind pedig a belső szabályozókat figyelembe véve a JÁDI a minőségbiztosítás elveit figyelembe véve végzi a tevékenységét:

- Az ÁJDHT 2019. november 19-én elfogadta (2019/50) a JÁDI Minőségbiztosítási tervét:
[https://jak.ppke.hu/uploads/articles/1998082/file/PPKE%20J%C3%81DI%20min%C5%91s%C3%A9gbiztos%C3%ADt%C3%A1si%20terv%202019.11.25\(1\).pdf](https://jak.ppke.hu/uploads/articles/1998082/file/PPKE%20J%C3%81DI%20min%C5%91s%C3%A9gbiztos%C3%ADt%C3%A1si%20terv%202019.11.25(1).pdf)
(amely összhangban van az új egyetemi minőségpolitikával:
https://ppke.hu/uploads/articles/35/file/Minosegpolitika_honlap_uj_20191114.pdf).
- A JÁDI meghatározta 2020 évre vonatkozó minőségcéljait:
https://jak.ppke.hu/uploads/articles/1998082/file/minosegbiztositasi_celok.pdf
- A doktori iskola évente közzéteszi tájékoztatóit:
<https://jak.ppke.hu/jog-es-allamtudomanyi-doktori-iskola/kepzes-es-adminisztracio/tanulmanyi-ugyek>
- A doktori iskola meghatározó minőségbiztosítási alapelvei az intézményi alapelvek közül a relevánsakat kiválasztva a Minőségbiztosítási Terv első fejezetében szerepelnek részletes kifejtéssel.

A doktori iskola törzstagjai között megtalálhatók a legfőbb jogász hivatásrendek tagjai, akik a tudományos és felsőoktatási nézőpontokon túl elsőkézből tudnak megjeleníteni az előbbiektől eltérő jellegű felvevőpiaci szempontokat is, mind a minőségbiztosítási rendszer, mind a képzés fejlesztése terén.

Megjegyzést érdemel emellett, hogy ahogyan általában a doktori iskolák, úgy a mi doktori iskolánk működését is egyértelműen a megfelelő minőség iránti elkötelezettség irányítja, amelyhez a fent körvonalazott minőségbiztosítási rendszerek adnak további segítséget. A minőséget természetesen a rendszeres munka és rendszeres ellenőrzés adja. A minőségirányítási rendszer és a megfelelő működés együtt képes megfelelő garanciát biztosítani.

I.1.7 A minőségbiztosítási politikát a gyakorlatba átültető eljárások hatékonyan biztosítják a vezetők, az oktatók, a nem oktató alkalmazottak és a doktoranduszok felelősségvállalását a minőségbiztosításban, a felsőoktatási és tudományos élet tisztességének és szabadságának védelmét, valamint a csalás, az intolerancia és a diszkrimináció elleni fellépést.

(Hogyan illeszkednek ezek az eljárások az egyetem átfogó eljárási rendszerébe, és hogyan nyújtanak visszacsatolást annak fejlesztéséhez? Milyen eljárások biztosítják az érdekeltek felelősségvállalását? Hogyan és milyen eredménnyel lépnek fel a csalás (pl. etikai vétség, plágium), az intolerancia és a diszkrimináció ellen?)

Az egyetemi minőségpolitika és ezzel összhangban kialakított minőségbiztosítási szabályozás minden olyan lényeges kérdésre kitér, amely a felmerülő igényeket, kérdéseket kezelni tudja a PDCA elv érvényesítésével a tudományági doktori tanács rendszeres figyelme és ellenőrzése mellett. Ezen szabályzatok a PPKE doktori szabályzata, a Hallgatói jogorvoslati szabályzat, valamint a DI működési szabályzata. Minden olyan eset, amely túllép az egyszerű igazgatási döntések körén, a Tanács elé kerül, ahol a külső és belső tagok együttes véleménye

alapján alakulnak ki a megfelelő válaszok. A doktori képzés minőségének elsődleges biztosítója a doktori iskola vezetője, akinek kötelezettsége a minőségi rendszer biztosítása (Doktori Szabályzat 7. § (3) bek.).

Fentiek garantálják, hogy a gyakorlatban eddig nem került még sor sem csalásra, sem plágiumra. Amennyiben ennek gyanúja mutatkozna, úgy az elsődleges felelősség a témavezetőn van, majd ugyancsak nagy a felelősség az oktatásban résztvevőknek, a megfelelő elvárások kialakításáért és számonkéréséért, végezetül pedig a munkahelyi vita jelenti azt az előzetes szűrőt, amelyben minden ilyen anomália megmutatkozna, és így a nyilvános védés idejére már nem marad sok ellenőrizni való. Az a tény, hogy a legtöbb esetben a munkahelyi vita és a nyilvános eljárás között megfelelő, általában hosszabb idő telik el, önmagában is mutatja, milyen komolyan érvényesülnek a minőségi követelmények. Amikor pedig ez az idő rövidebb, annak oka nem az ellenőrzési rendszer elégtelensége, hanem a megfelelő készültségi fok.

Intoleranciára és bármilyen diszkriminációra utaló esetekről, problémákról szerencsére nem tudunk az eddigi 16 év alatt számot adni.

I.1.8 A doktori iskola minőségértékelési rendszerrel rendelkezik, amely eredményesen támogatja az oktatási és kutatási/művészeti tevékenysége folytatását és továbbfejlesztését, az oktatók és a doktoranduszok szakmai fejlődését és a nemzetközi tudományos/művészeti életben való, megfelelő szintű és színvonalú részvételt.

(Milyen minőségcélokat állít maga elé a doktori iskola, ezeket mennyiben sikerült elérni, és milyen indikátorok alapján méri ezek teljesülését? Hogyan határozza meg a doktori iskola versenyképességének kritériumait? Egységes intézményi minőségértékelési rendszer esetén miként képezi a doktori iskola annak alegységét, miként érvényesülnek a doktori képzés sajátos szempontjai, és miként vesz részt a doktori iskola a folyamatok továbbfejlesztésében? Mennyire vannak összhangban a minőségcélok az IFT, a Fokozatváltás a felsőoktatásban c. dokumentumok kritériumrendszerével? Hogyan méri a doktoranduszok, az oktatók és a doktori iskola bizottságai teljesítményét? Hogyan épülnek egymásra az oktatói és a hallgatói minőségértékelési és teljesítményértékelési rendszerek?)

A doktori iskola elsődleges és természetes minőségi célja a magas színvonalú képzés, amelynek következménye a magas színvonalú doktori fokozatszerzés. Ennek nincsenek sajátos indikátorai, a legtisztább megnyilvánulása a fokozatszerzés, ahol elsőként a komplex vizsgában, majd a munkahelyi vitában, végül a nyilvános vitában való megmérettetés főszereplőként – felkért hozzászóló, opponens, bizottsági tag – túlnyomó mértékben a más egyetemek jogi karainak szakértői szerepelnek, melynek révén összevethetőkké válnak a jogászképzésen belüli eredmények és nyilvánosság az értékelések. Az elért pontszámok lesznek ily módon a legjobb minőségi mértékek.

Tehát a minőség elsőrendű célja a sikeres védésekben megmutatkozó jó eredmények elérése. Emellett megemlíthető, hogy azt is részsikernek könyvelhetjük el, ha egy doktorandusz más, fontos gyakorlati elfoglaltsága vagy funkciója miatt nem tudja befejezni a képzést, és azt sem tekinthetjük kudarcnak, ha menet közben ébred arra rá, hogy a tudományos előmenetel ilyen rendszere mégis távolabb áll tőle, mint azt előzetesen gondolta. Versenyezni talán a többi állam- és jogtudományi doktori képzéssel versenyezhetnénk, de az eddigi gyakorlat szerint minden doktori iskola megtalálja a saját 'fogyasztóit', vagy az intézmény saját volt hallgatói köréből, vagy azokból, akik számára a mi képzésünk többitől eltérő sajátosságai felelnek meg legjobban.

A megfelelő színvonalú doktori értekezések és sikeres védések egyik letéteményese a témavezető, akik között is legmeghatározóbb szerepet a doktori iskola törzstagjai tölthet be. Nem véletlen tehát a törzstagok további fejlesztésével kapcsolatos minőségcél megfogalmazása.

A sikeres komplex vizsgákhoz és a sikeres védésekhez elengedhetetlen a korszerű képzési terv, amelynek áttekintése és a PDCA elv mentén történő esetleges módosítása. Ugyancsak ezt a célt szolgálja a doktoranduszok publikációs aktivitásának ösztönzése, és a kutatóintézeti együttműködések megújítása és újak kötése.

A 'Fokozatváltás a felsőoktatásban' c. dokumentum elsődleges fókuszterülete nem a társadalomtudomány, különösen nem a jog- és államtudomány, tehát kevés kérdés adaptálható jól rendszerünkre. Így nyilván nem jelenthet gondot, hiszen eddig is az motiválta a rendszert, hogy 2030-ra a hallgatók képességeinek megfelelő differenciálás érvényesüljön, hiszen most is vannak olyan kiválósági ösztöndíjak, amelyek segítséget nyújtanak ebben, illetve a Jog- és Államtudományi Kar biztos anyagi hátterének köszönhetően nem jelent gondot a külföldi konferenciákon, esetleg rövidebb képzéseken való részvétel sem.

Amint arról már szó volt, a nemzetközi versenyképesség és a gazdasági szerep esetükben sokkal kevésbé érvényesülő elvárás lehet, mint más, különösen természettudományos vagy gazdasági területeken. A doktori képzésben a gazdasági partnerek részvételének növelése vagy a gazdálkodó szervezetek által megfogalmazott témák részaránya más színezetet nyer, és a jogi hivatásrendek hasonló szerepvállalásában mutatkozik meg, amely eddig is töretlenül érvényesült, hiszen e hivatásrendek vezetői egyben jelentős számban vezető oktatók a jogászképzésben és a doktori képzésben egyaránt. Így a gyakorlati igényekkel a kezdetektől szembesülnek a hallgatók, sok esetben már a témaválasztáskor. Ez jelenti az IFT-ben jelzett alkalmazói (vállalati, munkaadói) kapcsolatrendszer, a felsőfokú képzés tartalmi megújulása érdekében a képzési igények becsatornázását a képzésekbe.

A képzési sajátosságokból adódóan a környezeti problémák, a fenntartható gazdasági fejlődés, a társadalmi kohézió, a politikai stabilitás kérdései ugyancsak a kezdetektől fogva a vizsgált területek között szerepeltek.

Az oktatói kiválóság előmozdítását és az oktatók teljesítményközpontú, transzparens előmeneteli rendszerét illetően az oktatói teljesítmény mérése kevésbé korlátozódhat a doktori képzésre, sokkal inkább a mesterképzéssel együtt képzelhető el (a jogi felsőoktatásban a mester- és alapképzés nem válik el). Ennek a minden évben minden egyes oktatóra nézve kötelező ún. tudományometriai felmérés a legjobb eszköze, amelyhez kérdőív áll rendelkezésre. Ez egyben anyagi ösztönzési lehetőséget is jelent, pályázatként is felfogható.

Az IFT szerint a doktori képzés átalakításában és fejlesztésében a kutatás- és gyakorlatközpontúság megerősítése a legnagyobb kihívás, amivel kapcsolatban már jeleztük az oktatói-témavezetői gárda tényleges gyakorlati kapcsolatrendszerét és ennek közvetlen és pozitív visszacsatolását a képzési-kutatási területre. (A képzési programban nevesített 34 oktatóból 19 gyakorlati területeken is legalább részfoglalkozásban dolgozik, de a többiek is számos gyakorlati területen látnak el kisebb-nagyobb feladatokat.) Mindez nem a képzési-kutatási program gyengítését, hanem sokkal inkább annak erősítését szolgálja.

I.2 A doktori iskola képzési programja

Mutassa be az alábbi szempontok teljesülését:

I.2.1 A doktori iskola megfogalmazta küldetését

(Kérjük, 1-3 mondatban írja le a doktori iskola küldetését! Hogyan illeszkedik ez az európai kutatási, a nemzeti kutatási és a regionális intelligens stratégiákba?)

A doktori iskola küldetése elsősorban a katolikus egyetem küldetéséből fakad, amelyet intézményünk rektora nemcsak a hivatalba lépésekor megfogalmazott rövid, lényegretörő, világos küldetésnyilatkozatban rögzített, de a részletes kifejtésének önálló kötetet is szentelt *A tudományos élet és személyiségfejlesztés sajátos fellelvára a katolikus egyetem* címmel. E küldetéshez kapcsolódóan magának a doktori iskolának is elsődleges a magyar felsőoktatás és tudomány rendszerébe való szerves illeszkedés, a katolikus identitás őrzése és a magas (egyetemi) színvonal. Küldetésünk a színvonalas és hatékony felsőoktatást célozza meg, a jogászképzés megfelelő szakmai hátterének erősítését, illetve ugyancsak célunk a hazai jogrendszer megfelelő illeszkedése a nemzetközi és európai jogi környezetbe, a jogállamiság körülményeinek erősítése érdekében.

I.2.2 A doktori iskola megfogalmazta jövőképét

(Kérjük, 1-3 mondatban írja le a doktori iskola jövőképét! Milyen módon illeszkedik ez a jövőképe az intézményi kutatási jövőképhez és fejlesztési célkitűzéseikbe, valamint a nemzeti és európai szakpolitikai célkitűzésekbe?)

A doktori iskola jövőképe illeszkedik Egyetemünk rektorának a fent hivatkozott írásában megfogalmazott víziójához. Célunk eddigi működés és eredmények megőrzése, a jogászképzés szakmai-tudományos hátterének, színvonalas működésének biztosítása hosszú távon.

I.2.3 A doktori iskola képzési programja összhangban van tudományterületének hazai és nemzetközi kutatási stratégiáival, az anyaintézmény céljaival és stratégiájával, és megfelelően támogatja a doktori iskola küldetésében és jövőképében foglaltak megvalósítását.

(Milyen eljárások biztosítják a fenti összhangot? Multidiszciplináris doktori iskola esetén hogyan biztosítják a koherenciát? Ha az intézményben több doktori iskola is van azonos tudományágban, miben különbözik ezektől, mi indokolja önállóságát? Miként kapcsolódik a doktori iskola az intézményi programokhoz, az intézményi fejlesztési tervben meghatározott célokhoz? Miként kutatják, elemzik, vitatják meg, döntenek el és építik be az új kutatási irányokat, módszertani és kutatástechnológiai eljárásokat a doktori programokba, és miként hat vissza a megújítás az intézményi alap- és mesterprogramok kutatási témáira és a hallgatói kutatási lehetőségekre? Miként támogatják a kutatási irányok a doktori iskola hazai és nemzetközi versenyképességét?)

A doktori iskola képzési-kutatási működése szervesen építkezik az Egyetem szellemiségére, illetve a Jog- és Államtudományi Kar sajátosságaira, amelyek már jogászképzésekhez képest ugyan markáns különbségeket nem, de érzékelhető sajátosságokat annál inkább mutatnak. Mindehhez nem tartjuk indokoltnak bármilyen sajátos szervezet vagy eljárás rend kiépítését, hiszen a doktori képzés mérete ezt nem tesz indokolttá, sőt az ilyen elkülönülés vélhetően nem is vezetne eredményre. A DI minden szálon kapcsolódik a Jog- és Államtudományi Kar képzési struktúrájához, oktatói állománya a Kar oktatóira épül, ahol egyre markánsabb az első évfolyamokban végzett, immár vezető oktatóként megjelenő volt hallgatók szerepe. Az oktatás- és kutatástechnika a jogászképzésben sokkal kevésbé mutat jelentős változásokat, mint más felsőoktatási területeken. A nemzetközi kapcsolatokban is a Kar kapcsolatrendszerébe illeszkedünk. Ismételten utalunk itt az Ereky István Közjogi Kutatóközpont hasznos gyakorlatára.

Említést érdemel még a JÁK Professzor Szeminárium programja. Ennek részeként az Egyetem korábbi években félévenként három, az utóbbi évtől félévenként két professzora tart vitával egybekötött előadást az aktuális kutatásairól. Erre a kar oktatóin kívül a doktoranduszok is hivatalosak, akik így közvetlenül értesülnek a más jogágak folyó kutatásairól és időszerű tudományos kérdéseiről.

I.2.4 A doktori iskola és a doktori program(ok) neve, valamint a kiadott fokozat elnevezése (PhD/DLA) összhangban van egymással és a képzés tartalmával.

(Amennyiben nincsenek összhangban, mi ennek az oka, és hogyan tervezik orvosolni az eltérést? A megvédett doktori dolgozatok mekkora része tartozik a diszciplína kereteibe, mekkora része határterülethez, illetve mekkora része nem kapcsolódik a diszciplínához? Mennyire sikerül követni a megcélzott kutatási irányokat? Mi az esetleges eltérés oka? Mennyire tükrözik a meghirdetett témák a kutatási program főbb irányait?)

Igen, teljes mértékben összhangban vagyunk. A doktori dolgozatok mindegyike szorosan kapcsolódik a diszciplínához. Ez nem is lehetne másként, mert a doktori képzésre való felvétel során erre fokozottan ügyelünk. Ennek alapjaihoz persze az is hozzátartozik, hogy a MAB az állam- és jogtudományok területén csak olyan doktori iskolák létesítését, illetve további működését támogatta, ahol az intézményben van osztatlan jogászképzés, és a törzstagoknak összességében a tudományág jelentősebb szakterületeit képviselniük kellett. A doktori iskola tehát ennek megfelelően az állam- és jogtudományok teljes vertikumát kutatási területének tekinti. A témaváltás ritkán – és természetesen minden esetben ellenőrzött módon – fordul elő, bár erre van lehetőség és alkalmanként élnek is vele; ennél gyakoribb a meglévő témaválasztáson belüli, az alapképletet nem érintő pontosítás, finomítás. Jellemző módon külön témákat ugyan formálisan, keretként hirdetünk, de a doktorandusz-jelölt és a témavezető közös egyeztetése nyomán alakul ki egy-egy eljárás alapja.

I.2.5 A képzési programot a megfelelő (munkaerőpiaci, beiratkozási, pályakövetési, tudományterületi, eredményességi) elemzések alapján, a külső és belső érdekeltek (aktív és már végzett hallgatók, doktoranduszok, oktatók, munkaadók stb.) bevonásával, átlátható eljárás keretében dolgozzák ki, fogadják el, vizsgálgják rendszeresen felül és fejlesztik.

(Milyen szervezeti egységek/egyéb személyek, hogyan, milyen eljárás szerint dolgozzák ki, értékelik és vizsgálják felül a doktori iskola képzési programját? Milyen szempontokat, elemzéseket stb. vesznek figyelembe hozzá? A doktori tanács milyen rendszerességgel értékeli a doktori képzést és a fokozatszerzést?)

Miként használták föl az önértékelés által lefedett időszakban a doktori program alakításában a munkaerőpiaci és iparági elemzéseket, milyen eredményei és megállapításai voltak a pályakövetési tevékenységnek, miként vonták be a társadalmi és ipari szereplőket a kutatási program alakításába (pl. fókuszcsoporthoz beszélgetések, megbeszélések, konferenciák, kérdőívek formájában) és a javaslatok közül mi került be, mi maradt ki, milyen átalakulások következtek be? Milyen visszajelzést kaptak a doktoranduszoktól vagy más érdekeltektől, és mit változtattak/terveznek változtatni ennek alapján?)

A tudományos vagy képzési szempontokon alapuló képzési tervi módosításokat a doktori iskola vezetője, tőzstagja, oktatója vagy témavezetője vagy az illetékes doktori és habilitációs tanács doktorandusz képviselője kezdeményezheti. A jogszabályi változásokból következő képzési tervi módosításokat a fentiekén túl kezdeményezheti akár központi szervezeti egység is, így az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács, a tudományszervezésért felelős rektorhelyettes, az Oktatási és Tanulmányi Osztály, illetve a Minőségbiztosítási és Jogi Osztály. A Képzési terv módosítását a doktori iskola vezetője és az általa felkért tőzstagok készítik elő, amelyhez igénybe vehetik az Oktatási és Tanulmányi Osztály, illetve a Minőségbiztosítási és Jogi Osztály segítségét. Az előkészítés során a PDCA elv alkalmazásával, a vonatkozó egyházi és állami jogszabályokon túl figyelemmel kell lenni a fenntartói elvárásokra és a felhasználói szféra elvárásaira, valamint a hallgatói szempontokra.

Amint azt már jeleztük, a képzési program megújítására 2016-ban, a doktori képzési rendszer egészének megújításával együtt került sor. Ekkor törekedtünk a képzés korszerűsítésére, az alapképzéshez képest markánsabban megjelenő, de mégis annak keretein belül maradó sajátosságok kialakítására. Amikor egyes oktatási területek az 'aktuálisokra' (aktuális fejlődési tendenciák) koncentrálnak, ez egyenértékű az évente kisebb vagy nagyobb mértékben változó modellel, amelyben aszerint jelenik meg a tárgy tényleges tartalma, hogy az miként változik aktuálisan.

Az ÁJDHT a doktori iskola vezetőjének előterjesztésére alapozva tárgyalta meg az aktuális programot, amelynek finomhangolása alkalmanként a doktori iskola vezetőjének jogköre, hiszen alapvetően ő a felelős a minőségért.

Esetünkben a külső hatások, igények beemelése külön eljárást nem igényel, hiszen az oktató gárda a már jelzettek szerint nagy számban képviseli azokat a hivatásrendeket, amelyek ún. munkaerőpiaci szempontokat jeleníthetnek meg felénk. Egyéb ipari vagy gazdasági hatások folyamatos nyomon követésére nincs reális igény és szükség, hiszen a jogász munka rendje és az iránta megfogalmazott igények sokkal konzervatívabbak, sokkal kevésbé kitétek a piac változásainak, mint más, pl. mérnöki, orvosi, gazdasági stb. területeken.

A volt doktorandusz hallgatóknak a jelen tanév (2019/20. tanév első félév) elején utókövetési kérdőívet küldtünk ki, és azok statisztikai kiértékelése is megtörtént nemrégiben. (A felmérés eredményét a DI honlapján közzétettük:

https://jak.ppke.hu/uploads/articles/11807/file/KSMPO_Doktori%20Iskol%C3%A1k_%C3%A1brak%C3%B6tet_J%C3%81K_2019.pdf)

A Képzési Terv kisebb mértékű aktualizálására 2019 őszén sor került, idén pedig – ahogyan már korábban említettük – egy átfogóbb áttekintést tervezünk.

I.2.6 A képzési program tanulási eredményei egyértelműen rögzítettek, és összhangban vannak a Magyar Képesítési Keretrendszer 8. szintjével.

A kérdéses MKKR alapjait a 1229/2012. (VII. 6.) Korm. határozat szerint vizsgáltuk, összevetve a saját programunk eredményeinek ellenőrzésével.

Eszerint a tudás pontjának alapvető kérdése az adott tudományterület kutatási szintű ismereteit, összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát, illetve a kutatás-módszertani ismereteket

fogja át. Mindezek a komplex vizsgában is tükröződnek, de a képzési program egyes elemei részletesen tartalmazzák. A képzési terv összeállításánál különös figyelemmel voltunk arra, hogy a választott szakirány ne uralja el a képzési struktúrát, hanem a hallgatók kapjanak kellő ismereteket más, a jelen korban fontos átfogó, elvi és etikai háttérrel egyaránt biztosító tárgyakból is.

A képességek rendszerén belül az elemző és szintetizáló tevékenység, a kreatív gondolkodás, a szakmai problémák azonosítása, az elvi és gyakorlati háttér feltárása, az összefüggések felismerésének készsége rejlik. E készségeknek az egyedi kutatószemináriumok, a választható tárgyak – amelyekben keresztül megnyilvánulnak a kapcsolódó elvárt kutatási teljesítmények –, illetve a témavezetővel való folyamatos kapcsolat a legfőbb forrásai és ellenőrzési módjai. A képzés előrehaladtával egyre jobban törekszünk a közvetlen tudományterületen belüli elmélyülésre és ismeretátadásra, lehetőséget adva egyben a választásra is.

Az attitűdök az emberi önteremtés, érdeklődés és tanulási képességek, illetve a szilárd szakmai elköteleződés köré csoportosítható kérdéseket tartalmazzák. Erre nézve az egyéni kutatómunka és a témavezetői kapcsolattartás említendő elsősorban, de a választható szakirányok is ebbe az irányba mutatnak. A doktori szimpóziumok révén a hallgatók arra ösztönöztek, hogy az általuk fontos, de mégis szélesebb érdeklődésre is számot tartó területeket mutassák be, illetve ennek révén koncentráltan legyenek képesek átadni és bemutatni a bennük rejlő készségeket.

Az autonómia és felelősség közvetlenül kapcsolódik a fentiekhez, azokra alapozva mutatja ki az alkotó, kreatív önállóságot, épít a vitapartneri szerepre és az etikai elemek értelmezésére. Mindez jól tükröződik a fenti pontok eredményeiben, és vezet el a munkahelyi vitához, illetve a doktori cselekmények további pontjaihoz. Az egyéni foglalkozások révén kellő mértékben megvalósul az autonómia, amit a témavezetőknek kell megfelelő mederbe terelniük. Az etikai háttér hangsúlyozása jelenti a mi doktori képzésünk alapjait, amiben a keresztény szellemiség is számos segítséget ad, anélkül azonban, hogy egyeduralomra törekedne.

I.3 Erőforrások

Mutassa be az alábbi szempontok teljesülését:

I.3.1 A doktori iskola rendelkezik a megfelelő (minimálisan a jogszabályban előírt) számú törzstaggal. A törzstagok az adott doktori iskola tekintetében releváns tudományos/művészeti fokozattal rendelkeznek, és a doktori iskola képzési/kutatási/művészeti területéhez kapcsolódó, aktív, folyamatos, dokumentáltan eredményes kutatási/művészeti tevékenységet folytatnak.

(Hogyan és miért változott a doktori iskola törzstagjainak összetétele? Miként biztosítja a doktori iskola, hogy a törzstagok száma ne csökkenjen a jogszabályban előírtak, illetve saját elvárásai alá? Milyen kutatásszervezési szolgáltatásokkal támogatják az oktatók nemzetközi szerepvállalását és elismertségét, és milyen tudásmenedzsment programokkal támogatják oktatói tevékenységük eredményességét? 1. melléklet: A doktori iskola törzstagjainak listája; 2. melléklet: Nyilatkozat a doktori iskola vezetőjének foglalkoztatásáról.)

A DI törzstagjainak száma 2019. őszéig 10 fő volt, közülük kettő emeritus professzor. Mindegyik törzstag habilitált egyetemi tanár, 3 (köztük a DI vezetője és az egyik emeritus) az MTA doktora címmel is rendelkezik. Valamennyien rendszeresen publikálnak, ami az MTMT adatbázisban nyomon követhető.

Az ÁJDHT 2019. október 3-i ülésén további három törzstagra vonatkozó javaslatot fogadtunk el, illetve egy negyedik, jelenleg az Egyetem egy másik – megszűnő – doktori iskolájánál szereplő, korábban a mi sorainkat gazdagító törzstag visszavételéről határoztunk, amely utóbbi annak feltételével következik be, amint a kérdéses iskola megszűnt. A javaslatokat az EDHT 2019 őszi ülésén jóváhagyta. A DI törzstagjainak száma mindezek alapján 2020. februárjában 13 fő, közülük kettő emeritus professzor maradt, illetve egy törzstag személye továbbra is függőben van.

Amint arról már volt szó, a kutatásszervezési szolgáltatások nem különülnek el.

I.3.2 Az oktatók, témavezetők és témakiírók száma megfelelő. A velük szembeni szakmai követelmények egyértelműen rögzítettek. Szakmai tevékenységük relevanciája és színvonala, valamint munkaterhelésük biztosítja a doktoranduszok tudományos/művészeti tevékenységének megfelelő támogatását.

(Melyek az oktatók, témakiírók és témavezetők kiválasztásának, teljesítményük értékelésének szempontjai? Hogyan követik az oktatók témakiírásokkal összhangban lévő tudományos/művészeti tevékenységét? Milyen módon segítik az oktatók szakmai fejlődését? Miként érvényesülnek a témavezetőkkel szembeni követelményekben a hallgatóközpontság szempontjai? Ha a témavezetők száma nem megfelelő, milyen intézkedéseket hoztak a számuk megnövelésére?)

Az oktatókra, témakiírókra és témavezetőkre vonatkozó szabályokat az Egyetemi Doktori Szabályzat és a DI Működési Szabályzata tartalmazza.

Az oktatók és témavezetők kiválasztásánál a jogszabályi követelmények mellett a szakterületen való jártasság és annak a kutatói-oktatói és publikációs tevékenységben való manifesztálódása jelent elsődleges szempontot. Feltett szándékunk a saját, fiatal oktatói gárda minél nagyobb mértékű aktivizálása, ami a jelenlegi programban sikerült is. Az elmúlt években az oktatói gárdában egyértelműen és határozottan megjelent az a korosztály, amelyik már teljesíti a szükséges elvárásokat, de még korban és felfogásban közelebb áll a hallgatókhoz. Ez természetesen nem jelenti ugyanakkor azt, hogy az idősebb oktatókra ne számítanánk, de a generációváltás világosan tetten érhető.

Az oktatási terv előre meghatározott, rendezett keretet ad, amelyen belül a DI vezetése kéri fel az oktatókat. A témavezetés sokkal inkább az egyéni kötődéseken alapul, valójában a hallgató választásán múlik, és ezt is ösztönözzük. A vezető oktatók publikációs, kutatási tevékenysége alapján – amit a már jelettek szerint a Kar vezetése rendszeresen felmér – érzékelhető alkalmasságuk és fejlődésük. Hasonlóképpen arra sem törekszünk, hogy saját terveket dolgozzunk ki az oktatók szakmai fejlődésére vonatkozóan, hanem részesei vagyunk a Kar ilyen irányú munkájának. Ez nem is lehet másként, hiszen a doktori képzés szerves folytatása a mesterképzésnek.

Jellemző adat, hogy 2015 és 2019 között a DI oktatói összesen 243 alkalommal vettek részt külföldi tanulmányúton, illetve konferencián, erősítve ezzel az oktatás szakmai alapjait. A jelzett időben ugyanezen oktatók 179 publikációja jelent meg külföldön. Természetesen ezek az adatok nem specifikusan a DI-vel összefüggő nemzetközi kapcsolatokat jelentenek, hanem a kari jogászképzéshez kapcsolódnak, de aligha választhatók el a tudományági doktori képzés erősítésétől.

I.3.3 A doktori képzéshez szükséges infrastruktúra (kutatás/művészeti tevékenységek, oktatás és tanulás céljára szolgáló helyiségek és eszközök, szakirodalom, könyvtár, adatbázisok, informatikai rendszerek) mennyisége, minősége és hozzáférhetősége megfelelő.

(A könyvtári és információs rendszer mennyire alkalmas a nemzetközi szakirodalom, adatbázisok stb. révén a nemzetközi tudományos információs szolgáltatások támogatására? Milyen platformokkal és szolgáltatásokkal segítik a doktoranduszok eredményességét és kutatási tevékenységeik láthatóvá tételét? Miként használják ki a távoktatás és az online rendszerek nyújtotta lehetőségeket? Milyen adatokat gyűjtenek a könyvtár és egyéb infrastruktúra használatára vonatkozóan, és hogyan használják fel ezeket? Összességében hogyan értékeli a doktori képzés infrastrukturális adottságait?)

A könyvtár a nemzetközi jogi szakirodalom gyűjtésében élen jár a jogi könyvtárak között. A tudatos külföldi jogi anyag kiválogatásában az oktatóknak jelentős szerepük van. A nyomtatott anyagok mellett számos nemzetközi folyóirat is elérhető elektronikusan az előfizetett adatbázisokon keresztül. Több, szakmailag nívós adatbázis érhető el az egyetemen: EBSCO, Brill Online, HeinOnline, JSTOR, Oxford Academic Journals, Cambridge University Press Journals, DigiZeitschriften, deGruyter, Taylor&Francis, Wiley. Az adatbázisok háromnegyede távoli hozzáféréssel is elérhető, ezzel is segítve a doktoranduszok kutatásait rugalmas időbeosztással. Jelen adatbázisok használatával, valamint magával a jogi forráskereséssel kapcsolatosan oktatásokon, adatbázisbemutatókon vehetnek részt a doktoranduszok. Ezeket a könyvtárvezető tartja. A nyílt hozzáférési publikálás támogatása nálunk is megvalósul az EISZ-programba bevont folyóiratoknál. Nemzetközi adatbázisok közül a DeGruyter, a

Taylor&Francis és a Wiley esetében van lehetőségük a doktorandusz hallgatóknak, hogy a publikációik megjelenhessenek. Az adatbázisok használatát illetően elmondható, hogy vannak olyan adatbázisok, mint pl. a HeinOnline, amelyek maguk küldenek a használatra vonatkozó statisztikákat, a többen pedig az egyetem informatikusai segítségével figyeljük az adatokat.

A DI saját könyvtárral is rendelkezik, de ennél sokkal fontosabb, hogy a Kar nagy, központi könyvtárában számos forrás elérhető nyomtatott vagy elektronikus formában. Az elektronikus adatbázisokhoz való – beleértve a legfontosabb nemzetközi adatbázisokat is – széleskörű hozzáférést már említettük. A számítógépes ellátás zavartalan, a termék, így saját oktatási termünk is, rendelkeznek beépített számítógépekkel, projektorral. A házban belül wifi működik, amint ez ma már elvárható.

A doktoranduszok számára éveken keresztül szerkesztettünk ún. „Doktorandusz tanulmányok” köteteket, amelyek helyett áttértünk arra, hogy a doktoranduszok írásai inkább a kari, illetve más jogi tudományos kiadványokban, folyóiratokban jelenjenek meg. Ez az eljárás sokkal alkalmasabb arra, hogy összemérhessék a szakmai tudásukat másokkal, hiszen nem belterjes módon, hanem a már gyakorlott publikálók mellett, velük együtt jelennek meg. Legjobb példa erre a kari A kategóriás folyóirat, a *Iustum Aequum Salutare* és annak „Dissertationes” rovata, ami mellett nem egy cikk az „Acta” rovatban is megjelenik. A *Pázmány Law Working Papers* nagyobb terjedelmű kiadást tesz lehetővé, alkalmanként doktoranduszok részvételével. Emellett a TehetségPont sorozat is említhető. Végül nem feledkezhetünk meg a legjobb munkákat kiadó Doktori értekezések (ISSN 2064-1907) sorozatról, a Pázmány Press gondozásában. Összességében tehát elmondhatjuk, hogy gondoskodunk saját publikációs lehetőségekről. Továbbá számos egyéb publikációs fórum is rendelkezésre áll, nem sajátosan doktoranduszokat célozva meg csupán.

Összegezve kijelenthetjük, hogy a kutatás számára adott infrastrukturális lehetőségek messzemenően adottak.

I.3.4 A doktoranduszok számára tanulmányi, tudományos/művészeti kérdések és szociális nehézségek esetén rendelkezésre álló támogatások illeszkednek az igényekhez, biztosítják az inkluzivitást és az esélyegyenlőséget.

(A tanulmányi ügyintézés során mennyire képesek kezelni a nem tanórai jellegű kreditértékeket? Idegen nyelvű képzés esetén az adminisztratív személyzet mennyire képes az idegen nyelvű doktoranduszok számára a magyar nyelvűekkel azonos szintű szolgáltatásokat nyújtani? Milyen mentorálási, felzárkóztatási, tehetséggondozási és karrier-tanácsadási segítséget biztosítanak? Hogyan és milyen hatékonysággal segítik elő a fogyatékkal élők és egyéb hátrányos helyzetű csoportok hozzáférést az oktatáshoz?)

A nem tanórai kreditértékek különösen a komplex vizsga utáni időszakban jelennek meg, de előtte is, az ún. kutatószemináriumok keretében találkozunk hasonló megoldásokkal. Egyéni kéréseknek is – pl. nemzetközi vagy hazai konferenciárészvétel értékelése – igyekszünk eleget tenni.

Idegen nyelvű doktoranduszaink nincsenek és nem is törekszünk ebben az irányban bővíteni a jelenlegi képzési struktúrát, tekintettel arra, hogy az általános jogászképzés a legtöbbször, így esetünkben is egy konkrét nemzeti jogrendszerhez kötődik. Az ország lélekszámából és nemzetközi befolyásának szintjéből adódóan nincs olyan szintű érdeklődés a képzés iránt, amely annak rentábilis működtetését lehetővé tenné.

A mentorálás, karrier tanácsadás terén a Jog- és Államtudományi Kar szolgáltatásait tudják igénybe venni doktoranduszaink. Nem feledkezhetünk meg ugyanakkor arról, hogy a doktoranduszok túlnyomó többsége már rendelkezik munkahellyel, vagy legalábbis annak várományosa, tehát az ilyen segítségre nemigen szorul rá. Bármilyen fogyatékosággal rendelkező hallgató jelentkezik, számára minden esetben megoldást találunk, akár a gyengén látók számítógépes programjaira, akár a fogyatékkal rendelkezők helyzetének megkönnyítésére gondolunk. Tegyük hozzá, hogy ilyen igény rendkívül ritkán mutatkozik.

I.3.5 A doktori iskolával kapcsolatos minden lényeges információ (szabályzatok, eljárások, határozatok, védési és egyéb információk, témakiírások, a fokozatot szerzettek értekezései)

nyilvános, naprakész, és (legalább az intézmény honlapjáról és az ODT-adatbázisból kiindulva) könnyen megtalálható.

(Milyen eljárások biztosítják a legfrissebb információk közzétételét? Egységes intézményi eljárások esetén milyen alrendszer képez azokon belül a doktori iskola, és hogyan vesz részt az eljárások kialakításában és továbbfejlesztésében? Elérhetők az információk idegen nyelven is? Van olyan weboldal, ahonnan az érdeklődők számára minden releváns információ megtalálható? Milyen egyéb kommunikációs csatornákat használnak tudományos, ill. egyéb célra (pl. kiadványok, projektnapok, konferenciák, közösségi média, hírlevél, stb.)?)

A DI honlapját rendszeresen frissítjük. A DI vezetése és adminisztrációja felelős e munkáért. A DI internetes felülete a kari honlapon belül jelenik meg, az oktatás fül alatt, önálló alcímként (<https://jak.ppke.hu/jog-es-allamtudomanyi-doktori-iskola>). Igyekszünk folyamatosan áttekinteni és fejleszteni a rendszert. Az alapvető információk angol nyelven is rendelkezésre állnak. Minden más – pl. a könyvtáron keresztül elérhető kutatási források, adatbázisok, a DI működését érintő szabályzatok – a Kar honlapján keresztül érhető el (<https://jak.ppke.hu/>). Az ODT adatbázisa is erre a rendszerre mutat. Más kommunikációs csatornát nem használunk, ilyen igény eddig nem mutatkozott.

I.3.6 A doktoranduszokat bevonják az intézményben végzett oktatási tevékenységekbe.

(Hazai és nemzetközi összehasonlításban hogyan alakult a doktoranduszok oktatási terhelése az önértékelési jelentés által lefedett időszakban? Milyen visszajelzések érkeztek ezzel kapcsolatban a doktoranduszoktól vagy más érdekeltektől, és hogyan vették ezeket figyelembe/tervezik ezeket figyelembe venni?)

A kari oktatói munkában való részvétel a nappali tagozatos doktoranduszok számára jelentkezik elvárásként, de alkalmanként ez a levelezős hallgatók esetében is előfordul. Az oktatási terhelés távolról sem jelentős, és nem érinti a kutatás hatékonyságát.

I.4 Tanulás, tanítás és kutatási/művészeti tevékenységek

Mutassa be az alábbi szempontok teljesülését:

I.4.1 A felvételi eljárás és a felvételi követelmények egyértelműen rögzítettek.

(Mikor és honnan ismerhetők meg a felvételi követelmények? Hogyan működik a kreditátvitel és a kreditelismerés rendszere? Hogyan biztosított az egyéni felkészülőkre vonatkozó szabályok és eljárások illeszkedése az általános szabályokhoz?)

A felvételi követelmények a honlapról, illetve azon belül a DI honlapjáról elérhetők, a felvételi időpontját és helyét minden évben előzetesen meghirdetjük, a jelentkező hallgatókkal közvetlenül tartjuk a kapcsolatot. Egyéni felkészülők nagyon csekély számban fordulnak meg nálunk, számukra egyéni programot állítunk össze; ennek nincs mindenkire érvényes, kialakult rendje.

I.4.2 A képzés szakmai tartalma és felépítése, az alkalmazott oktatási és tanulástámogatási módszerek korszerűek, megfelelnek a szakmai és tudományos/művészeti elvárásoknak, és alkalmasak a kitűzött tanulási eredmények elérésére. A témavezetők és doktoranduszok közötti kapcsolattartás intenzitása megfelelő. A képzési folyamat alkalmas arra, hogy annak során a doktoranduszok elsajátítsák a tudományos/művészeti módszerek alkalmazását, értékelhető tudományos/művészeti eredményhez jussanak, és erről bizonyosságot tegyenek.

(Hogyan veszik figyelembe a doktoranduszok szükségleteinek sokféleségét? Miként támogatják a rugalmas, egyéni képzési ösvények kialakítását? Hogyan kezelik a doktoranduszok panaszait? Hogyan biztosítják a témavezetői tevékenység intenzitásának megfelelő szintjét, ennek (anyag) ösztönzését?)

Miként fejlesztik az oktatók oktatásmódszertani felkészültségét? Hogyan segítik a kölcsönös tisztelet érvényesülését a hallgató-oktató kapcsolatban? Hogyan használják ki a digitális technológia nyújtotta lehetőségeket?)

A doktoranduszok szükségleteire igyekszünk reagálni, de az oktatás-képzés rendszere két alapon áll: részben vannak olyan alapozó tárgyak, amelyek mindenki számára kötelezők, mert hozzásegítenek a modern jogban való általános eligazodáshoz. Ezek az első és második félévben kerülnek sorra, de mellettük a kutatászemináriumok az egyéni felkészülés, kutatás lehetőségét adják már ekkor is. A harmadik, negyedik félév során már a közelebbi témakör szerint lehet és kell specializálódni, ami azonban nem jelenti azt, hogy más érdeklődő nem hallgathatna az ő kutatásába közvetlenül nem tartozó területet. Ez a képzés blokkyszerű, tehát több lehetőségből ad választási lehetőséget. A kutatászemináriumok ezek mellett is megjelennek.

A komplex vizsgát követően már csak az egyéni felkészülés jelenti a fókuszterületet. Mindez együttesen ad lehetőséget arra, hogy a DI által biztosított külső segítséggel egyre inkább az általánostól a különös, és végezetül a saját rendszerig jusson el a hallgató.

A képzések során ma már természetes, hogy az előadások, az ahhoz szükséges háttéranyagok elektronikusan álljanak rendelkezésre, ez magától értetődő elvárás az oktatókkal szemben.

Az oktatói-hallgatói kapcsolatok, a hallgatói panaszok számára a Kar által biztosított keretek adottak. Ugyanez vonatkozik az oktatók módszertani felkészítésének erősítésére is.

I.4.3 A doktoranduszok nemzetközi konferenciákon, részképzésben, mobilitásban való részvételét a doktori iskola tanulmányi kötelezettségeikbe beleszámítja. A doktori képzés során biztosított az idegen nyelvű kurzusokon való részvétel lehetősége és a nemzetközi oktatók és hallgatók jelenléte.

(Miként biztosított a doktori iskolán kívüli tudományos/művészeti tanulás/kutatás elismerése? 3.1-3 melléklet: Külföldi részképzések és ösztöndíjak; Idegen nyelvű kurzusok; Vendégoktatók.)

Általánosan nem szervezünk külföldi részképzést, de a Kar forrásai révén számos külföldi konferenciára, rövidebb kutatási tartózkodásra van lehetőség, különösen a Kar és más egyetemek közötti szerződésekre alapozva. De külső kutatóhelyek (pl. az OKRI) is biztosítanak ilyen lehetőséget. A doktori képzésben a külföldi hallgatói mobilitás nem jellemző, de van rá példa (pl. Louis-Philippe Rouillard, Alina Apreotesei). Számos esetben érkeznek a Karra külföldi oktatócseré keretében tanárok, akiknek a blokkszerűen kialakított vagy eseti oktatási, előadási alkalmait minden esetben a doktoranduszok körében is meghirdetjük, alkalmanként kreditérték mellett is.

Felmérésünk szerint 2015 és 2019 között a doktoranduszok 67 alkalommal vettek részt külföldi tanulmányutakon vagy konferenciákon, illetve a hazai publikációk mellett 60 külföldi publikációjuk jelent meg.

I.4.4 A doktori iskola vizsgáztatásra és értékelésre vonatkozó szabályai és eljárásai alkalmasak a tanulási eredmények elérésének értékelésére. A doktoranduszi teljesítmény értékelésének és a komplex vizsgák lebonyolításának módja szakmailag megfelelő, átlátható, az értékelés pártatlansága biztosított.

(Hogyan biztosítják az értékelési kritériumrendszer előzetes nyilvánosságát és következetes alkalmazását? Hogyan történik a bíráló bizottság tagjainak kiválasztása? A jogszabályi előírásokon kívül vannak-e további belső szabályok? Előfordult-e olyan eset az utóbbi öt évben, hogy a doktori tanács tagjai komolyan kifogásolták egy értekezés színvonalát? Idegen nyelvű értekezések esetén elvárás a nyelvi lektorálás? Milyen visszajelzéseket kapott a doktori iskola az értékelésre vonatkozóan a doktoranduszoktól az önértékelés által lefedett időszakban, és mit változtattak/terveznek változtatni ezek alapján? Hogyan biztosított az egyéni felkészülőkre vonatkozó szabályok és eljárások illeszkedése az általános szabályokhoz? Milyen formális fellebbezési lehetőségek léteznek a doktoranduszok számára?)

Az értékelési szempontokat rendszerszinten szabályzatban rögzítjük, a képzés specifikumai pedig a képzési tervben és azon belül a tantárgyleírásokban szerepelnek, amelyek minden doktorandusz számára hozzáférhetők a honlapon, illetve a Neptun-rendszerben.

A műhelyviták felkért hozzászólói és a nyilvános védések opponensei és bizottsága a témavezetővel és az érintett doktorandusszal folytatott konzultáció nyomán alakul ki, a DI vezetője egyetértésével. A nyilvános vita bizottságainak összetételét az ÁJDHT fogadja le, és az EDHT is jóváhagyó fórumként jelenik meg az eljárásban. Ez azt jelenti, hogy a döntés nem egyszemélyi, hanem több testületen átívelő. Amint már jeleztük, arra törekszünk, hogy a felkért hozzászólók, majd pedig az opponensek és többnyire a bizottsági tagok is más-más intézményből kerüljenek ki, csupán a nyilvános vita elnöki szerepét tölti be belső oktató, a hatályos szabályzatok szerint.

Az eredmények ismét az ÁJDHT elé kerülnek, majd onnan az EDHT elé, tehát az ellenőrzés megfelelő. Mindennek eredményeképpen sem a 2014-es akkreditáció előtt, sem azóta nem volt kifogás az értekezések színvonalára, sőt általában nagyon jó eredmények születtek. Ezért nem is áll szándékunkban változtatni a jelenlegi rendszeren.

A komplex vizsga bizottságát a DI vezetőjének javaslatára az ÁJDHT hagyja jóvá, oly módon, hogy abban a jogtudomány legnagyobb területeinek képviselője biztosított legyen, illetve a belső és külső oktatók részvétele révén a pártatlanság és ellenőrizhetőség is. A komplexvizsga-bizottság összetétele 2019-ben: 2 főállású, 1 részállású és 3 külső tag.

Az esetleges hallgatói panaszok elbírálására általános egyetemi, illetve kari szabályzat vonatkozik, ami a doktori képzést is átfogja.

1.4.5 A doktori iskola elősegíti a doktoranduszok felsőoktatási oktatói/kutatói orientációját, foglalkoztathatóságát és aktív állampolgári szerepvállalását.

(Miként készítik fel a doktoranduszokat a pályázati programokra, a kutatási projektek menedzselésére, a kreativitás és innováció módszertanára, a kutatások szellemi tulajdonjogi kérdéseinek kezelésére? Hogyan ösztönzik az autonóm kutatói és szakértői látásmód és készségek fejlesztését, az együttműködést ipari és/vagy kutatóintézeti partnerekkel? Milyen ismeretterjesztő, szemléletformáló, helyi gazdaságfejlesztést segítő, társadalmi kihívások kezelését célzó, illetve egyéb 3. missziós programokba vonják be a doktoranduszokat?)

A kérdések a jogi doktori képzésre nézve véleményünk szerint kevésbé relevánsak. Pl. a szellemi tulajdon jog nálunk a képzés része, más partnerekkel való együttműködést pedig a már többször emlegetettek szerint az oktatók segítségével történik.

1.4.6 A doktori képzés során lehetőség van a kapcsolattartásra és együttműködésre (pl. közös publikálás) a doktoranduszok és az adott intézményben, illetve azon kívül működő oktatók/kutatók/művészeti tevékenységet végzők között.

(Milyen szervezett és nem szervezett módon támogatja a doktori iskola az említett együttműködések és kapcsolattartást (pl. nemzetközi szaktudományi egyesületekben való tagságot)? Csatolja a felsőoktatási intézmény által kötött, a doktori iskola tevékenységével kapcsolatos együttműködési megállapodásokat¹, beleértve a külső kutatóintézetben foglalkoztatott törzstagok kutatóintézetével kötött együttműködési szerződéseket², és értékelje az együttműködések gyakorlati megvalósulását. Milyen nemzetközi kapcsolatrendszerrel rendelkezik a doktori iskola, és ezt milyen formában és milyen eredménnyel tudják a doktoranduszok hasznosítani?)

Több példa is volt arra, hogy idegen állampolgárságú jogászok, több éves magyarországi tartózkodásuk idején a PPKE-JÁK doktori képzésébe kérték felvételüket, és a végén sikerrel meg is védték disszertációjukat, úgymint Louis-Philippe Rouillard (Kanada), és Alina Apreotesei (Románia). Louis-Philippe Rouillard egy internetes jogi folyóiratot is működtetett (Free Law Journal, <http://www.freeworldpublishing.com/FreeLawJournal.html>), melyben több angol nyelvű, ma is elérhető tanulmány jelent meg, pl. a fent említett Alina Apreotesei tanulmánya.

A jogtudományi karok külön megállapodás nélkül is lehetőséget biztosítanak a doktori szimpóziumokon való részvételre vagy a kari kiadványokban való publikálásra. Ennek realitására több példa is van (lásd pl. Papp Zoltán, PPKE: 'A légtér-szuverenitás néhány nemzetközi jogi kérdése Ciprus vonatkozásában az Egyesült -Királyság bírósági esetjoga fényében', in *Miskolci Jogi Szemle*, 8. évf., 2013, 2. sz., 117-136.). Tulajdonképpen a karok saját

¹ 387/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet 5. § (3)

² 387/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet 2. § (5)

érdeke is, hogy a kiadványaik „nyílt” folyóiratnak minősüljenek. Kiemelendő, hogy több nemzetközi tudományos társaság magyar tagozatában lehetőség van „hallgatói” részvételre, csökkentett tagsági díjjal. Ilyen pl. az International Law Association Hungarian Branch.

Itt is megemlítjük az Erekly István Közjogi Kutatóközpont gyakorlatát, amely kifejezetten eredményesnek bizonyult a kutatói kapcsolatrendszer építésében.

I.5 A doktoranduszok tudományos/művészeti és munkaerőpiaci teljesítménye

Mutassa be az alábbi szempontok teljesülését:

I.5.1 A beiratkozott doktoranduszok fokozatszerzési aránya eléri a doktori iskola minőségcéljaiban meghatározott szintet.

(Hogyan értékeli a doktori iskola a doktoranduszok fokozatszerzési arányát, milyen lépéseket tesz annak növelésére, ha szükségesnek látja? Mik a lemorzsolódás és/vagy a késedelmes fokozatszerzés fő okai? 4. melléklet: Fokozatszerzési statisztika)

Fentebb a bevezető sorokban jeleztük, hogy nem lehet panaszunk a fokozatszerzési eredményességre. Célunk a jelen arányok megtartása hosszú távon is.

I.5.2 A doktoranduszok aktívan részt vesznek hazai és nemzetközi tudományos/művészeti együttműködésekben, tevékenységekben és rendezvényeken.

(Ismertessék és értékeljék a doktoranduszoknak az önértékelés által lefedett időszakban tudományos/művészeti, szakmai stb. rendezvényeken, konferenciákon való részvételét, valamint az ezeken szerzett ismeretek és tapasztalatok továbbadását.)

A legtöbb doktorandusz folyamatosan és aktívan publikál, illetve részt vesz hazai és nemzetközi konferenciákon, akár kifejezetten doktoranduszok számára szervezett tudományos fórumokon, akár azokon kívül.

I.5.3 A doktoranduszok disszertációi és publikációs/művészeti tevékenysége eléri a doktori iskola minőségcéljaiban meghatározott szintet.

(Összességében milyenek értékeli a doktori iskola a doktoranduszok tevékenységét, és milyen információkra alapozva, mit tesz a színvonal javításáért?)

A disszertációk színvonala az Egyetem által elvárt magas szintet teljesíti, hiszen az intézmény presztízsének megőrzése és előmozdítása nem engedi meg a közepes vagy alacsonyabb színvonal tűrését. Mindezt garantálja a folyamat során is meglévő külső kontroll, és a legalább részeiben nyomtatásban is megjelenő disszertációk. Büszkék vagyunk a doktoranduszaink által nyújtott disszertációs teljesítményre, amely az Egyetem küldetésnyilatkozatában is megfogalmazott harmadik elemet (egyetem), a magas színvonalat képviseli. Ahogyan a fentebbi válaszokban jeleztük, a jövőben e színvonal megtartására és további fejlesztésére törekszünk a konferencialehetőségek, a nemzetközi megmérettetés és a publikációs lehetőségek biztosítása és további bővítése útján.

I.5.4 A doktoranduszok további szakmai életútja eléri a doktori iskola által elvárt szintet.

(Hogyan követi nyomon a doktori iskola a doktoranduszok további életútját, és hogyan használja fel ezt az információt tevékenysége fejlesztéséhez? Pályakövetési adatok vagy jellemző példák alapján mutassa be a végzetek életútját.)

A korábban említett kérdőíves felmérés eredményei teljes mértékben megnyugtatók. Az összes válaszadó végzett doktorandusz hallgatónk magyarországi főállású munkahellyel rendelkezik, jellemzően a kormányzati és oktatási-akadémiai szférában.

Másrészről megemlítendő: nem szabad megfeledkezni arról, hogy az ilyen ismeretek gyűjtése már csak kifejezetten az érintettek önkéntessége alapján, egyetértésével történhet. A hatályos adatvédelmi szabályok mást nem tesznek lehetővé.

II. Mellékletek

II.1 melléklet: A doktori iskola törzstagjainak rektor által hitelesített listája

N y i l a t k o z a t

Igazolom, hogy az alább felsorolt személyek a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Doktori Iskolájának törzstagjai*, akik megfelelnek a doktori iskoláról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet 2. § (3)–(5) bekezdésében és 3. §-ban rögzített feltételeknek.

Név	Tudományág**	Munkakör***	Törzstagság kezdete	Törzstagság várható vége****
Bándi Gyula	állam- és jogtudományok	egyetemi tanár	2009	2025
Belovics Ervin	állam- és jogtudományok	egyetemi tanár	2014	2027
Burián László	állam- és jogtudományok	egyetemi tanár	2009	2024
El Beheiri Nadja	állam- és jogtudományok	egyetemi tanár	2014	2039
Frivaldszky János	állam- és jogtudományok	egyetemi tanár	2019	2039
Gyulavári Tamás	állam- és jogtudományok	egyetemi tanár	2014	2039
Harsági Viktória	állam- és jogtudományok	egyetemi tanár	2019	2046
Jobbágyi Gábor	állam- és jogtudományok	Professor Emeritus	2009	---
Kovács Péter	állam- és jogtudományok	egyetemi tanár	2009	2029
Szabó István	állam- és jogtudományok	egyetemi tanár	2014	2037
Tóth Tihamér	állam- és jogtudományok	egyetemi tanár	2019	2041
Varga Zs. András	állam- és jogtudományok	egyetemi tanár	2014	2038
Vókó György	állam- és jogtudományok	Professor Emeritus	2009	---

* Újonnan létesítendő doktori iskola esetében: leendő

** Több tudományágban működő doktori iskola esetén

*** Kérjük, az alábbi munkakörök egyikét jelölje meg:

- Egyetemi tanár
- Egyetemi oktató/kutató
- Professor Emeritus/Emerita
- Kutatóintézetben foglalkoztatott tudományos tanácsadó vagy kutatóprofesszor

**** Határozatlan idejű szerződés esetén az a dátum, ameddig az érintett a jelenlegi munkakört betöltheti, pl. egyetemi tanár esetében a 70. életév. Határozott idejű szerződés esetén a munkaviszony szerződés szerinti vége.

Dátum: Budapest, 2020. február 27.

.....
Kuminetz Géza
rektor

II.3.1 melléklet: Külföldi részképzések és ösztöndíjak

Kérjük, sorolja fel az utóbbi öt tanévben külföldi részképzésben részt vett, vagy kutatói ösztöndíjat elnyert doktoranduszok adatait (újonnan induló doktori iskola számára nem szükséges kitölteni):

Program neve (pl. Erasmus, Fulbright, stb.)	Fogadó intézmény neve, városa	A fogadó intézmény-nél töltött idő	Részt vevő doktoranduszok száma	Elismert kredit/doktorandusz
Erasmus+	Universidad CEU San Pablo, Madrid	2019-20. tanév 1. félév	1	15
Erasmus+	Université de Paris Sud (Paris-11)	2016-17. tanév 2. félév	1	15

II.3.2 melléklet: Idegen nyelvű kurzusok (csak magyar nyelvű képzés esetén)

Kérjük, sorolja fel az előző öt tanévben a doktori iskolában idegen nyelven megtartott (újonnan létesítendő doktori iskola esetében: az első tanévben tervezett) kurzusokat:

Kurzus címe	Kurzus nyelve	Kurzus kredit-száma	Részt-vevők száma	A félévben meghirdetett kurzusok összkredit-száma	Oktató neve
nincs					

II.3.3 melléklet: Vendégoktatók

Kérjük, sorolja fel az előző öt tanévben a doktori iskolában vendégoktatók által megtartott (újonnan létesítendő doktori iskola esetében: az első tanévben tervezett) kurzusokat:

A kurzus címe	Oktató neve	Oktató munkahelye	Részt-vevők száma	Kurzus kredit-száma	A félévben meghirdetett kurzusok összkredit-száma
nincs (l. alább!)					

Tanórán kívüli szervezett idegen nyelvű előadások, alkalmanként szakmai konferenciaként 1 kredittel honoráltuk a részvételt (ezekről külön nyilvántartás nem vezetünk!):

IP and competition law in China (Wang Xianlin) 2018. május 2.

Political-Social Bond, Classican frame work an Contemporary Perspective: Democracy Between Aristotle an Nussbaum (Prof. Giovanni Bombelli) 2017. 02. 20.

Academic Publishing - workshop (Yvonne MCDermott Rees) 2016. 11. 28.

Kongress FIDE Doktorandenkongress 2016.05.18-21.

Challenges with regard to Constitutional Jurisdiction in Central Europe (Prof. Sergion Bartole) 2016.04.08.

Democratic Innovation: New Prectices and Potentials of Participatory (Thorarensen Björg, Tretten Martina) 2015.10.30.

Staatsgerichtsbarkeit in vergangenheit und gegenwart 2015.11.13.

Constitutional Review - How to Make It Efficient against State Capture? Experience of the Constitutionla Changes in Hungary 2012-13 2015.09.08.

Vendégoktatásra szervezett keretek között nem került sor, hanem az egyes egyetemi oktatók kari nemzetközi kapcsolatainak keretében rendszeresen az itt tartózkodó vendégoktatók az adott kari oktató óráján belül tartanak előadásokat. Ezekre nincs külön kreditrendszer.

II.4 melléklet: Fokozatszerzés statisztikai bemutatása

Kérjük, adja meg az alábbi statisztikai adatokat a legutóbbi 14 tanévre vonatkozóan (újonnan induló doktori iskola számára nem szükséges kitölteni).

A B-E mezőkbe számokat kérünk írni, az F mezőbe százalékértéket. Minden egyes sorban az adott tanévre vonatkozó adat szerepeljen: például az E oszlop első sorába azt a számot kell megadni, ahányan a 2005/06-os tanévben beiratkozott hallgatók közül az önértékelési jelentés elkészítésének időpontjáig [mindegy, melyik évben] fokozatot szereztek.

Előfordulhat több okból is, hogy valamelyik mezőbe nem tud adatot írni, például mert abban az évben még nem létezett a doktori iskola, vagy nem volt még az új, 2016-os rendszerben tanuló hallgató. Ilyen esetben a mezőt hagyja üresen.

	A	B	C	D	E	F
	Tanév	Tanulóikat ebben a tanévben megkezdő doktoranduszok száma	Tanulóikat e tanévben megkezdő doktoranduszok közül komplex vizsgát tett, de abszolutoriumot még nem szereztek száma	Tanulóikat e tanévben megkezdő doktoranduszok közül abszolutoriumot igen, de fokozatot még nem szereztek száma	Tanulóikat e tanévben megkezdő doktoranduszok közül fokozatot szereztek száma	Tanulóikat e tanévben megkezdő doktoranduszok közül fokozatot nem szereztek aránya (%) (=(B-F)/Bx100)
-13.	2005/06	20	-	10	3	85 %
-12.	2006/07	19	-	7	3	84 %
-11.	2007/08	19	-	11	3	84 %
-10.	2008/09	26	-	16	5	81 %
-9.	2009/10	16	-	10	2	88 %
-8.	2010/11	36	-	20	5	86 %
-7.	2011/12	24	-	15	3	88 %
-6.	2012/13	26	-	19	7	73 %
-5.	2013/14	28	-	17	2	93 %
-4.	2014/15	26	-	6	0	
-3.	2015/16	32	-	9	0	
-2.	2016/17	20	10	0	0	
-1.	2017/18	17	9	0	0	
0	2018/19	14	-	0	0	